

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»**

Кафедра менеджменту та економіки

УЗГОДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту «Європейська школа
бізнесу»

" 03 " 09 2021 р.

О. Власенко

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту та
економіки

" 02 " 09 2021 р.

Ю. Ремига

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти: магістр
Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Київ – 2021

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» розроблена на основі навчального плану №073м/21-06, навчального плану №073мз/21-07, схваленого на засіданні Вченої ради університету (протокол №7 від 01.07.2021 р.).

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доцент кафедри менеджменту та економіки,
кандидат економічних наук

 А. Наволокіна

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри менеджменту та економіки, протокол № 8 від «02» 09 2021 р.

Завідувач кафедри менеджменту та економіки Ю. Ремига

Гарант ОП О. Банар

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) другого (магістерського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в області менеджменту. В процесі вивчення дисципліни необхідно з'ясувати складові фінансового менеджменту, а також ознайомитися із системою управління капіталом та фінансовими ризиками підприємства, технологією фінансового планування та прогнозування.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»	<u>Нормативна</u>	
Розділів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових розділів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: ---		Семестр	
		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
		32 год.	6 год.
знайомитися Тижневе навантаження: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 3,5	Освітній рівень: Другий (магістерський) рівень	Практичні	
		24 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		64 год.	110 год.
		Вид контролю:	
		<u>іспит</u>	<u>іспит</u>

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості, закономірності та принципи формування і розвитку системи управління фінансовими процесами на підприємстві.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» базується на знаннях таких дисциплін як «Стратегічний менеджмент», «Міжнародна економіка».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» є формування у майбутніх фахівців цілісної системи теоретичних та практичних знань щодо управління фінансовими ресурсами підприємств і організацій різних форм власності, формування фінансової стратегії, оцінювання вартості капіталу, управління фінансовими ризиками.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» є:

- розуміння сутності системи фінансового менеджменту;
- засвоєння методик оптимального використання фінансових ресурсів;
- набуття навичок управління грошовими потоками;
- формування умінь застосовувати системні підходи до управління активами, прибутком, інвестиціями;
- засвоєння методик визначення вартості капіталу, оптимізації його структури;
- формування умінь правильно оцінювати фінансові ризики і застосовувати інструменти антикризового управління підприємством.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.
Загальні компетентності	ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів. СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани. СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації. СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію. СК13. Встановлювати і використовувати методи та моделі антикризового управління: виділяти, описувати аналізувати. СК14. Здатність застосовувати відповідний управлінський

	інструментарій, у тому числі міжнародний, з метою удосконалення основних бізнес-процесів з використанням новітніх технологій.
--	---

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	<p>ПРН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.</p> <p>ПРН 4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.</p> <p>ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.</p> <p>ПРН 7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.</p> <p>ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).</p> <p>ПРН 14. Вміти проводити дослідницьку роботу та аргументувати власну точку зору.</p> <p>ПРН 15. Обґрунтовувати і застосовувати інвестиційні інструменти в управлінській діяльності.</p> <p>ПРН 16. Вміти управляти бізнесом в умовах нестабільного конкурентного бізнес-середовища.</p> <p>ПРН 17. Вміти виявляти та досліджувати складові фінансової безпеки підприємства, формувати і підтримувати її високий рівень.</p>
--------------------------------------	---

Після опанування дисципліни студент повинен

знати:

- мету і завдання, стратегію і тактику фінансового менеджменту;
- функції і принципи фінансового менеджменту;
- необхідність і значення обліку часових факторів при прогнозуванні фінансових потоків;
- основні підходи до управління прибутком;
- структуру капіталу підприємства;
- показники, що характеризують стан капіталу; сутність і основні напрямки фінансового управління інвестиційною діяльністю;
- основні методи фінансового прогнозування і планування;
- поняття та основні підходи до проведення фінансової санації з позиції ефективного фінансового управління.

уміти:

- приймати стратегічні і тактичні рішення в галузі фінансового менеджменту, що враховують вартість грошей у часі;
- управляти активами і пасивами підприємства, управляти прибутком від різних видів фінансово-господарської діяльності;
- оцінювати вартість капіталу від різних джерел;

- управляти розміщенням оборотного капіталу, дебіторською заборгованістю;
- управляти грошовим потоками, реальними і фінансовими інвестиціями;
- оцінювати фінансові результати діяльності підприємства;
- здійснювати антикризове управління фінансами підприємств

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» відводиться 120 години 4 кредити ЄКТС.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 СИСТЕМА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту.

Становлення фінансового менеджменту як науки. Сутність фінансового менеджменту. Цілі, завдання та зміст управління фінансами підприємства. Функції фінансового менеджера. Критерії оцінки результатів роботи фінансового менеджера. Система управління фінансами підприємства. Організація управління фінансами підприємств різних організаційно-правових форм.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту.

Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту. Ієрархічна будова організаційної системи фінансового управління підприємством. Функціональний підхід до фінансового управління суб'єктів господарювання. Вплив розміру підприємства та масштабу діяльності на функціонування системи управління фінансовою діяльністю. Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, її компоненти. Фінансова звітність як основа інформаційної бази фінансового менеджменту. Принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Вимоги до фінансової інформації..

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві.

Вхідні грошові потоки підприємства: склад і особливості формування. Зміст і завдання управління вхідними потоками. Управління формуванням виручки від реалізації продукції, робіт, послуг. Чинники впливу на формування виручки в абсолютній сумі та часі. Управління дебіторською заборгованістю. Отримання банківських кредитів. Надходження коштів від фінансово-інвестиційної діяльності. Формування інших вхідних грошових потоків. Вихідні потоки: суть та їх склад. Зміст і завдання управління вихідними потоками. Управління потоками, пов'язаними з основною

діяльністю. Оплата рахунків за товарно-матеріальні цінності, роботи, послуги. Повернення банківських кредитів. Витрати на оплату праці. Управління кредиторською заборгованістю. Організація і управління платежами за фінансовими зобов'язаннями. Формування інших вихідних грошових потоків. Аналіз грошових потоків. Порівняння надходження і витрачання коштів. Забезпечення постійного позитивного грошового потоку.

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.

Фактори, що впливають на зміну вартості грошей у часі. Зміст концепції оцінки вартості грошей у часі. Майбутня вартість грошей та її сутність. Теперішня вартість грошей та її сутність. Простий відсоток. Складний відсоток. Відсоткова ставка. Класифікація відсоткових ставок. Методичний інструментарій оцінки вартості грошей при дискретних потоках платежів за простими відсотками.

Тема 5. Управління прибутком.

Сутність, мета та основні завдання управління прибутком підприємства. Сутність та мета управління витратами підприємства. Операційний аналіз на підприємстві. Механізм операційного важелю. Політика управління розподілом прибутку.

Тема 6. Управління активами.

Оборотний капітал підприємства, його роль, структура, джерела формування. Забезпечення фінансовими ресурсами поточної діяльності як основне завдання управління оборотними активами. Джерела фінансування оборотних активів. Чинники впливу на розмір власних оборотних засобів підприємства. Методи визначення потреби в оборотних засобах. Вибір політики фінансування оборотних активів. Управління окремими елементами оборотних активів. Способи управління товарно-матеріальними запасами, дебіторською заборгованістю, коштами на поточних рахунках. Шляхи прискорення оборотності оборотних активів, розробка програми заходів підвищення ефективності використання оборотного капіталу підприємства.

Тема 7. Вартість капіталу.

Економічна суть капіталу. Вартість капіталу як альтернатива фінансових витрат. Вартість капіталу і ризик. Відносні витрати джерел фінансування. Вартість боргу. Вартість позикового капіталу. Неоплачений позиковий капітал. Погашення позикового капіталу. Позиковий капітал та оподаткування. Вартість боргу з плаваючою ставкою. Вартість банківського боргу. Вартість конвертованого боргу. Вартість привілейованих акцій. Середньозважена вартість капіталу. Обчислення ставки дисконтування. Загальна формула для WACC. Зважування. Гранична вартість капіталу. Теорії структури капіталу. Традиційна точка зору. Чистий операційний дохід.

Недосконалість ринку. Витрати на банкрутство. Агентські витрати. Податкові витрати. теорія ієрархії. Обмеження теорії ієрархії. Вплив вартості капіталу на інвестиції. Вартість компанії та вартість капіталу компанії. Використання WACC в оцінці інвестицій. Аргументи проти використання WACC. Леверидж. Фінансовий ризик. Фінансовий важіль. Коефіцієнт покриття відсотків. Коефіцієнт платоспроможності. Фінансовий стан компанії. Оптимальна структура капіталу.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ТА ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ.

Тема 8. Дивідендна політика

Внутрішні джерела фінансування. Нерозподілений прибуток. Переваги та недоліки використання нерозподіленого прибутку. Дивідендна політика. Дивідендні платежі. Фактори впливу на дивідендну політику. Теорії дивідендної політики. Викуп акцій. Переваги схеми зворотного викупу акцій. Недоліки схеми зворотного викупу акцій. Вплив на акціонерну власність. Чистий прибуток на акцію. Норма прибутку на акцію. Покриття дивідендів. Дивідендний дохід.

Тема 9. Управління інвестиціями

Зміст та основні завдання управління інвестиційною діяльністю підприємства. Класифікація інвестицій. Види інвестиційної діяльності підприємства. Довгострокові цілі та стратегії розвитку як основа визначення напрямків інвестиційної політики підприємства. Значення реальних і фінансових інвестицій для розвитку підприємства. Процес прийняття фінансових рішень про інвестиції. Методи фінансової експертизи проектів і оцінка ефективності капіталовкладень. Управління реальними інвестиціями. Моніторинг інвестиційних проектів. Управління фінансовими інвестиціями прямими та портфельними. Вибір варіантів фінансових інвестицій. Формування інвестиційного портфеля, його склад і управління його структурою.

Тема 10. Управління фінансовими ризиками.

Поняття фінансового ризику; класифікація ризиків. Основні види фінансових ризиків, які супроводжують діяльність підприємства. Ризики непередбачених витрат і перевищення кошторису витрат на виробництво. Ризики незабезпечення господарської діяльності необхідним фінансуванням. Ризики, пов'язані з вкладенням капіталу (інвестиційні ризики). Процес управління ризиком; розробка стратегії і тактики управління ризиком; розробка і здійснення конкретних процедур управління ризиком. Якісна і кількісна оцінки ризиків. Методи кількісної оцінки ступеня ризику. Напрямки і шляхи мінімізації ризиків. Страхування фінансових ризиків.

Тема 11. Аналіз фінансових звітів

Склад фінансової звітності підприємства. Внутрішні та зовнішні джерела фінансової звітності. Методики аналізу фінансових звітів підприємств. Основні напрями аналізу фінансових звітів: ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність, грошові потоки, прибутковість, власний капітал. Абсолютні та відносні показники аналізу фінансових звітів.

Тема 12. Фінансове прогнозування та планування на підприємстві

Зміст і завдання фінансового прогнозування і планування. Довгострокове стратегічне і короткострокове (поточне) планування фінансів підприємства. Основні етапи процесу фінансового планування. Основні принципи фінансового планування. Методи планування фінансових показників. Прогнозування фінансової звітності. Застосування методу процентної залежності від виручки для проектування фінансових звітів. Технологія складання основних фінансових планів та балансів підприємства. Бюджетування як технологія фінансового планування; організація бюджетування на підприємстві. Управління платоспроможністю, ліквідністю і прибутковістю. Контроль за виконанням фінансових планів.

Тема 13. Антикризове фінансове управління на підприємстві

Зміст та завдання антикризового фінансового управління підприємством. Основні чинники кризового фінансового стану підприємства. Ознаки передкризового та кризового становища підприємства. Методи прогнозування банкрутства підприємства. Фінансова санація підприємства як елемент антикризового управління. Менеджмент санації підприємства, його функції та завдання.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий розділ 1. Система фінансового менеджменту організації												
Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	6	2	-	-	-	4	6	1	-	-	-	5
Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	6	2	-	-	-	4	6	1	-	-	-	5
Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві	8	2	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та	10	4	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6

її використання у фінансових розрахунках												
Тема 5. Управління прибутком	8	2	2	-	-	4	5	-	-	-	-	5
Тема 6. Управління активами	9	2	2	-	-	5	6	-	-	-	-	6
Тема 7. Вартість капіталу	9	2	2	-	-	5	5	-	-	-	-	5
Контрольна робота №1	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 1	60	16	12	-	-	32	40	2	-	-	-	38
Змістовий розділ 2. Управління капіталом та фінансовими ризиками підприємства. Фінансове планування та прогнозування.												
Тема 8. Дивідендна політика	9	2	2	-	-	5	12	-	-	-	-	12
Тема 9. Управління інвестиціями	11	4	2	-	-	5	16	2	2	-	-	12
Тема 10. Управління фінансовими ризиками	9	2	2	-	-	5	12	-	-	-	-	12
Тема 11. Аналіз фінансових звітів	9	2	2	-	-	5	16	2	2	-	-	12
Тема 12. Фінансове прогнозування та планування на підприємстві	11	4	2	-	-	5	12	-	-	-	-	12
Тема 13. Антикризове фінансове управління на підприємстві	7	2	-	-	-	5	12	-	-	-	-	12
Контрольна робота №2	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 2	60	16	12	-	-	32	80	6	4	-	-	70
Усього годин	120	32	24	-	-	64	120	6	4	-	-	110

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	2
2.	Система забезпечення фінансового менеджменту	2
3.	Управління грошовими потоками на підприємстві	2
4.	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	4
5.	Управління прибутком	2
6.	Управління активами	2
7.	Вартість капіталу	2
8.	Дивідендна політика	2
9.	Управління інвестиціями	4
10.	Управління фінансовими ризиками	2
11.	Аналіз фінансових звітів	2
12.	Фінансове прогнозування та планування на підприємстві	4
13.	Антикризове фінансове управління на підприємстві	2
Разом:		32

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни семінарські заняття не передбачені.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Управління грошовими потоками на підприємстві	2
2.	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	2
3.	Управління прибутком	2
4.	Управління активами	2
5.	Вартість капіталу	2
6.	<i>Контрольна робота №1</i>	2
7.	Дивідендна політика	2
8.	Управління інвестиціями	2
9.	Управління фінансовими ризиками	2
10.	Аналіз фінансових звітів	2
11.	Фінансове прогнозування та планування на підприємстві	2
12.	<i>Контрольна робота №2</i>	2
Разом:		24

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	4
2.	Система забезпечення фінансового менеджменту	4
3.	Управління грошовими потоками на підприємстві	4
4.	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	4
5.	Управління прибутком	4
6.	Управління активами	5
7.	Вартість капіталу	5
8.	<i>Контрольна робота №1</i>	2
9.	Дивідендна політика	5
10.	Управління інвестиціями	5
11.	Управління фінансовими ризиками	5
12.	Аналіз фінансових звітів	5
13.	Фінансове прогнозування та планування на підприємстві	5
14.	Антикризове фінансове управління на підприємстві	5
15.	<i>Контрольна робота №2</i>	2
Разом:		64

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Програмою навчальної дисципліни індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) не передбачено.

10. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота полягає в опрацюванні окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях:

1. Стратегічний фінансовий менеджмент.
2. Основні напрямки розроблення фінансової стратегії.
3. Фінансова політика підприємства та її зміст.
4. Фактори, що впливають на побудову системи організаційного забезпечення фінансового менеджменту на основі центрів відповідальності.
5. Фінансова служба, її цілі та завдання.
6. Особливості організації фінансового менеджменту в залежності від організаційно-правових форм та форм власності підприємств.
7. Основні функціональні обов'язки фінансового менеджера.
8. Забезпечення збалансованості грошових потоків підприємства у часі: вирівнювання і синхронізація.
9. Платіжний календар: принципи побудови та завдання.
10. Врахування фактору часу в процесі прийняття фінансових рішень.
11. Рівень інфляції та методичний інструментарій індексів цін.
12. Політика управління розподілом і використанням прибутку.
13. Політика управління запасами, її мета. Оптимізація рівня виробничих запасів.
14. Політика емісії облігацій підприємства.
15. Диверсифікація інвестиційного портфелю.
16. Методи оцінювання інвестиційного портфелю з урахуванням ризику.
17. Оптимізація портфелю за допомогою базових підходів до портфельного аналізу.
18. Хеджування в системі управління фінансовими ризиками.
19. Система механізмів нейтралізації фінансових ризиків.
20. Оцінювання стану і тенденцій власного капіталу підприємства.
21. Система контролінгу: сутність, завдання, інструменти, методи.
22. Контролінг інвестицій та методи оцінювання інвестиційних проектів.
23. Реструктуризація в системі антикризового фінансового управління підприємством.
24. Організаційно-фінансове забезпечення реструктуризації підприємства.
25. Формування та реалізація політики антикризового фінансового управління підприємством.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» застосовуються інформаційні та практичні методи навчання:

- Круглі столи (дискусії).
- Практичні заняття у вигляді тренінгів.
- Практичні заняття у вигляді семінарів з мультимедійними презентаціями студентів.
- Практичні заняття з використанням кейс- технологій.
- Самостійна робота з вивченням оприлюднених у системі Moodle електронних матеріалів з можливістю проведення консультацій.

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» передбачається проведення поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль передбачає проведення опитування під час практичних занять;
- виконання індивідуальних та інших видів робіт;
- підсумковий контроль реалізується у вигляді іспиту.

Методи контролю:

1. Оцінювання знань студента під час практичних занять.
2. Виконання завдань для самостійної роботи.
3. Виконання розрахункових завдань.
4. Проведення проміжних тестів.
5. Проведення поточного контролю.
6. Проведення підсумкового іспиту.

13. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є **іспит**, який складається очно в період призначений деканатом або за індивідуальним графіком, який затверджується навчальним планом. Основною формою підсумкового контролю є тестування, робота над практичним завданням та співбесіда.

14. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент» здійснюється в балах відповідно до табл.14.1.

Таблиця 14.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент»

Розділ I Поточне тестування та самостійна робота															Розділ II Підсумковий контроль	Всього
Змістовий розділ 1							Змістовий розділ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	KP1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	KP2		
-	-	4	4	4	4	4	10	4	4	4	4	4	-	10	40	100

*T1, T2, ..., T11 – теми занять

**KP1, KP2 – контрольні роботи

Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах:

- усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань;
- перевірки правильності розв’язання практичних задач;
- експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі іспиту.

Критерії оцінювання знань під час заліку

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на іспиту складає **40** балів (див. табл. 14.2).

Таблиця 14.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент»

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Під час оцінювання відповіді на окреме питання додатково враховуються допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

- неохайне оформлення роботи (не загальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус 2 бали);

- неточності в назвах окремих економічних категорій та понять (мінус 4 бали).

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання білету:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється **«відмінно»**, повинна відповідати таким вимогам:

- розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;

- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;

- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;

- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;

- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється **«добре»**, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:

- при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час: використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється **«задовільно»**, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

- одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;

- висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначеним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;

- характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

З урахуванням вищевикладеного результати заліку оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента

на заліку оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами заліку та незадовільну загальну підсумкову оцінку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на залік.

Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 14.3).

Таблиця 14.3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча навчальна програма дисципліни;
- плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
- тези лекцій з дисципліни;
- методичні рекомендації та розробки для викладача;
- методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни;
- перелік питань до іспиту, завдання для перевірки практичних навичок під час іспиту.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Бедринець М.Д., Сурженко А.В. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2016. - 352 с.
2. Гуменник В. І., Копчак Ю. С., Кондур О. С. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. - К.: Знання, 2012. - 503 с.
3. Маркіна І. А., Біловол Р. І., Власенко В. А. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2013. - 248 с.
4. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2015. - 560 с.
5. Оліховська М. В., Лелик Л. І., Оліховський В. Я. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. - Львів: Ліга-Прес, 2018. - 372 с.
6. Фінансовий менеджмент: навч. посіб./ [За заг. ред. І. О. Школьник, В. М. Кремень]. - К.: ЦУЛ, 2015. - 488 с.
7. Фінансовий менеджмент: підруч./ [Непочатенко О. О., Бечко П. К., Колотуха С. М. та ін.]. - К.: ЦУЛ, 2013. - 496 с.

Допоміжна:

1. Євтух О. Т., Євтух О. О. Фінансовий менеджмент для магістрів і не тільки: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2011. - 408 с.
2. Косач І. А., Ладонько Л. С., Калінько І. В. Ділове адміністрування: Фінансовий менеджмент та управління змінами: навч. посіб. - К.: Кондор, 2015. - 217 с.
3. Мальська М. П., Білоус С. В. Фінансовий менеджмент: теорія та практика: навч. посіб. - К.: SBA-Print, 2020. - 190 с.
4. Мицак О. В., Чуй І. Р. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. - Л.: Магнолія 2006, 2011. - 216 с.
5. Пазинич В. І., Шулешко А. В. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2011. - 408 с.
6. Писаревський І.М., Нохріна Л.А., Александрова С.А. Фінансовий менеджмент сектора туризму: Навч. посіб. - Х.: ХНУМГ, 2019. - 310 с.
7. Фінансовий менеджмент: підруч./ [Непочатенко О. О., Бечко П. К., Колотуха С. М. та ін.]. - К.: ЦУЛ, 2013. - 496 с.
8. Шморгун Л. Г. Фінансовий менеджмент: навч. посіб./ [Шморгун Л. Г.]. - К.: Знання, 2010. - 452 с.
9. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підруч. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2013. - 375 с.

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Максимова М.В. Система фінансового менеджменту в умовах розвитку цифрової економіки // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2019/60.pdf

2. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>.

3. The World Development Report 2019: The Changing Nature of Work [Electronic source] // The World Bank. – 2019. Mode of access: <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2019>.

4. Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://westudents.com.ua/glavy/103021-12-meta-y-osnovn-zavdannya-fnansovogo-menedjmentu.html>

5. Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://library.if.ua/books/52.html>